



Briuselis, 2019 m. birželio 18 d.  
(OR. en)

10446/19

ELARG 30  
COWEB 86

## POSĖDŽIO REZULTATAI

---

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Delegacijoms

---

Ankstesnio  
dokumento Nr.: 10337/1/19 REV 1

Komisijos dok. Nr.: COM(2019) 260 final

---

Dalykas: PLĖTRA IR STABILIZACIJOS BEI ASOCIACIJOS PROCESAS  
– Tarybos išvados

---

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos išvados dėl plėtros ir stabilizacijos bei asociacijos proceso, kurias Taryba priėmė 2019 m. birželio 18 d.

BENDRUJU REIKALŲ TARYBA

TARYBOS IŠVADOS DĖL PLĖTROS IR STABILIZACIJOS BEI ASOCIACIJOS  
PROCESO

1. Taryba atkreipia dėmesį į 2019 m. gegužės 29 d. Komisijos komunikatą dėl ES plėtros politikos ir ataskaitas dėl Juodkalnijos, Serbijos, Turkijos, Šiaurės Makedonijos Respublikos, Albanijos, Bosnijos ir Hercegovinos ir Kosovo\*.
2. Vadovaudamasi 2006 m. gruodžio 14–15 d. Europos Vadovų Tarybos patvirtintu atnaujintu konsensu dėl plėtros ir vėlesnėmis Tarybos išvadomis, Taryba dar kartą patvirtina savo **įsipareigojimą dėl plėtros** – tai tebėra itin svarbi Europos Sąjungos politikos kryptis. Tai ir toliau reiškia strateginį investavimą į taiką, demokratiją, gerovę, saugumą ir stabilumą Europoje. Taryba pakartoja, kad pripažinti ir įsipareigoti puoselėti pagrindines Europos vertybes yra pasirinkimas – tai tebėra itin svarbu visiems partneriams, siekiantiems narystės ES. Todėl Taryba ir toliau tikisi, kad partneriai prisiims atsakomybę ir visapusiškai įsipareigos puoselėti Europos vertybes ir ryžtingai įgyvendinti reikiamas reformas savo žmonių labui. Taryba primena Salonikų darbotvarkę ir Sofijos deklaraciją ir pakartoja, kad ES tvirtai remia Vakarų Balkanų europinę perspektyvą. ES pasiryžusi stiprinti ir intensyvinti savo veiklą visais lygmenimis siekdama remti šio regiono politinę, ekonominę ir socialinę pertvarką, be kita ko, teikdama nuolatinę paramą, grindžiamą Vakarų Balkanų apčiuopiama pažanga įgyvendinant teisinės valstybės principą, taip pat vykdant socialines ir ekonomines reformas. Turkija tebėra šalis kandidatė ir labai svarbi partnerė daugelyje sričių.

---

\* Šis pavadinimas nekeičia pozicijų dėl statuso ir atitinka JT ST rezoliuciją 1244 (1999) bei Tarptautinio Teisingumo Teismo nuomonę dėl Kosovo nepriklausomybės deklaracijos.

3. Atsižvelgdama į ankstesnes Tarybos išvadas ir Kopenhagos politinius kriterijus bei stabilizacijos ir asociacijos procesą, kuris išlieka santykių su Vakarų Balkanais bendru pagrindu, Taryba dar kartą patvirtina, kad, laikantis atnaujinto konsensuso dėl plėtros, reikia taikyti **sąžiningas ir griežtas sąlygas ir nuopelnų principą**. Šiame kontekste Taryba pabrėžia, kad svarbu užtikrinti, jog ES galėtų tęsti savo pačios vystymąsi ir jį gilinti, įskaitant jos gebėjimą integruoti naujas nares.
4. Taryba atkreipia dėmesį į bendrą šiuo metu partnerių dedamų pastangų vykdyti reformas padėtį, apie kurią pranešė Komisija, ir pabrėžia, kad ir toliau daugiausia dėmesio turi būti skiriama **pagrindinėms reformoms** siekiant pašalinti ilgalaikius struktūrinius trūkumus teisinės valstybės, pagrindinių teisių, demokratinių institucijų veikimo ir viešojo administravimo reformos, taip pat ekonominio vystymosi ir konkurencingumo srityse. Svarūs rodikliai įgyvendinant reformas ir konkretūs bei apčiuopiami rezultatai šiose esminėse srityse tebėra itin svarbūs, ypač bendrai stojimo derybų spartai.

5. Taryba primena, kad **teisinė valstybė** yra viena iš pagrindinių vertybių, kuria grindžiama ES ir kuri yra tiek plėtros proceso, tiek stabilizacijos ir asociacijos proceso pagrindas. Kadangi pažangą šioje svarbioje srityje padarė tik keletas partnerių, patikima ir tvari pažanga tebėra vienas iš svarbiausių iššūkių, kurį reikia įveikti prioritetine tvarka, visų pirma užtikrinant nepriklausomas, nešališkas, atskaitingas ir veiksmingas teismines institucijas ir kovojant su korupcija bei organizuotu nusikalstamumu, taip pat su pinigų plovimu. Taip pat būtina dėti daugiau pastangų siekiant apsaugoti **pagrindines teises**, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises, įgyvendinti įsipareigojimus, prisiimtus objektyvaus ir laisvo tapatybės pasirinkimo atžvilgiu, nediskriminavimo principu grindžiamą požiūrį į tautines mažumas ir kovoti su pažeidžiamų grupių, pvz., romų ir lesbiečių, gėjų, biseksualių, translyčių ir interseksualių (LGBTI) asmenų, diskriminacija. Taip pat turėtų būti užtikrinta teisė į nuosavybę. Vis didesnę susirūpinimą kelia saviraiškos laisvės ir žiniasklaidos nepriklausomumo padėtis – šį klausimą reikia spręsti ryžtingai ir veiksmingai, teikiant tam prioritetą. Taryba pakartoja, jog būtina skubiai imtis konkrečių veiksmų, kad būtų išvengta žurnalistų ir kitų žiniasklaidos subjektų bauginimo, grasinimo jiems ir išpuolių prieš juos atvejų, o taip nutikus – tokius atvejus iširti. Taip pat būtina dėti daugiau pastangų siekiant užtikrinti lyčių lygybę ir pagarbą moterų bei vaikų teisėms. Siekiant pagerinti valdymą visais lygmenimis, taip pat būtina ir tolesnę pažangą vykdant **viešojo administravimo reformą**, įskaitant depolitizavimą ir profesionalumo didinimą. Tebėra itin svarbu užtikrinti tinkamą **demokratiškas institucijas**, įskaitant išplėstą parlamentinę priežiūrą, **veikimą ir jų nepriklausomumą**. Taryba susirūpinusi atkreipia dėmesį į įsigalėjusias tendencijas boikotuoti parlamentus ir pakartoja, kad įtraukaus politinio dialogo, ypač parlamentuose, užtikrinimas ir svaresnio vaidmens pilietinės visuomenės organizacijoms suteikimas tebėra esminiai gerai veikiančios demokratijos elementai. Taryba dar kartą pabrėžia laisvų, sąžiningų ir skaidrių rinkimų, laikantis ESBO standartų, svarbą, taip pat poreikį visapusiškai įgyvendinti ESBO rekomendacijas.

6. Vertindama **ekonominius kriterijus**, Taryba palankiai vertina Komisijos analizę dėl būtinybės gerinti makroekonominę, biudžeto ir struktūrinę politiką ir jai pritaria. Taryba pažymi, kad pažanga šiose srityse ir pažanga teisinės valstybės bei teismų sistemos srityje yra susijusi, ir ragina visus partnerius įgyvendinti priemones, nurodytas 2019 m. gegužės 17 d. ES ekonominio ir finansinio dialogo su Vakarų Balkanais ir Turkija bendrose išvadose, grindžiamose jų atitinkamomis ekonominių reformų programomis. Itin svarbu užtikrinti, kad tiesioginės užsienio investicijos nepakenktų socialiniam ir ekonominiam, aplinkos ir finansiniam tvarumui ir kad būtų užtikrintas visiškas visų investicijų, ypač tų, kurios yra susijusios su viešųjų pirkimų procedūromis, skaidrumas. Ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama pernelyg didelio įsiskolinimo rizikai, o kalbant visų pirma apie Vakarų Balkanus – strateginio turto ir išteklių kontrolės perdavimui. Todėl Taryba tikisi, kad bus visapusiškai įgyvendinti stabilizacijos ir asociacijos susitarimai, neprieštaraujant jų raidei ir dvasiai. Taryba primena, kad ES tebėra pati didžiausia Vakarų Balkanų ir Turkijos prekybos partnerė tiek importo, tiek eksporto atžvilgiu. Taryba pakartoja, kad svarbu spręsti protų nutekėjimo problemą, kurti daugiau galimybių **jaunimui** ir užtikrinti jam teigiamas perspektyvas. Atsižvelgdama į tai, Taryba palankiai vertina 2019 m. gegužės mėn. Bukarešte įvykusią konferenciją „Kaip geriau reaguoti į europinius jaunosios kartos Vakarų Balkanuose siekius?“.

7. Taryba itin palankiai vertina istorinį **Prespos susitarimą**, kuris yra didelis pasiekimas ir susitaikymo regione ir už jo ribų pavyzdys. Ji labai vertina susitarimo šalių drąsą ir pasiryžimą.

Esminiai plėtros proceso, taip pat stabilizacijos ir asociacijos proceso elementai tebėra **geri kaimyniniai santykiai ir regioninis bendradarbiavimas**. Taryba palankiai vertina padarytą pažangą ir dar kartą pabrėžia regioninio bendradarbiavimo svarbą, o ypač **šasajumo** regione ir su ES svarbą. Ji taip pat palankiai vertina 2019 m. balandžio mėn. Belgrade pasirašytą regioninį tarptinklinio ryšio susitarimą – jis bus labai naudingas piliečiams ir įmonėms regione. Taryba visapusiškai remia konstruktyvias iniciatyvas ir struktūras, kurios sustiprina įtraukų regioninį bendradarbiavimą, įskaitant ES makroregionines strategijas. Taryba ragina toliau dėti pastangas siekiant įveikti praeities palikimo problemas ir skatinti **susitaikymą**, grindžiamą tolerancija, įtraukumu ir pasitikėjimu, aktyviai dalyvaujant pilietinei visuomenei. Reikėtų aktyvesnių pastangų dingusių asmenų srityje. Būtina vengti pareiškimų ir veiksmų, kuriais daromas neigiamas poveikis geriems kaimyniniams santykiams ir taikiam ginčų sprendimui. Ir toliau reikia ryžtingų pastangų ir itin tvirto politinio pasiryžimo siekiant užtikrinti, kad būtų išspręsti neišspręsti dvišaliai ginčai. Taryba primena, kad svarbu įgyvendinti dvišalius susitarimus, įskaitant Prespos susitarimą ir Sutartį dėl gerų kaimyninių santykių su Bulgarija.

Taryba toliau akcentuoja, kad svarbu nediskriminuojant veiksmingai nagrinėti šalyje padarytų karo nusikaltimų bylas, sprendžiant nebaudžiamumo problemą ir užtikrinant atskaitomybę, be kita ko, vykdant prasmingą regioninį bendradarbiavimą ir visapusiškai bendradarbiaujant su Tarptautiniu baudžiamųjų tribunolų likusių funkcijų mechanizmu ir Specialiųjų bylų tyrimo skyriais, taip pat remiant jų darbą. Neišspręstus ginčus ir klausimus reikia spręsti vadovaujantis tarptautine teise ir nusistovėjusiais principais, be kita ko, Susitarimu dėl teisių perėmimo klausimų.

8. Taryba pakartoja, kad svarbu toliau stiprinti bendradarbiavimą užsienio politikos klausimais ir kad Sąjunga tikisi didesnio pozicijų derinimo su **ES bendra užsienio ir saugumo politika**, visų pirma klausimais, susijusiais su itin svarbiais bendrais interesais, pavyzdžiui, ribojamųjų priemonių ir kovos su hibridinėmis grėsmėmis klausimais. Prisijungti prie ES – tai pasirinkimas, kuris reiškia, kad pritariama principams, vertybėms ir tikslams, kuriuos Sąjunga siekia skatinti kaimyninėse šalyse ir už jų ribų, o tai taip pat reiškia visišką veiksmų suderinimą su bendra užsienio ir saugumo politika ir susilaikymą nuo bet kokių jai prieštaraujančių veiksmų.
9. Taryba iš tiesų pripažįsta **vizų režimo liberalizavimo** svarbą piliečiams, tačiau ragina Komisiją toliau atidžiai stebėti, ar nuolat laikomasi vizų režimo liberalizavimo kriterijų, ir toliau teikti ataskaitas šiuo klausimu. Taryba primena sustabdymo mechanizmą ir ragina atitinkamas valdžios institucijas sustiprinti pastangas siekiant suvaldyti vyraujančią akivaizdžiai nepagrįstų prieglobsčio prašymų problemą ir toliau dėti ryžtingesnes pastangas siekiant užkirsti kelią organizuotam nusikalstamumui ir kovoti su juo.
10. Terorizmas, radikalizacija ir organizuotas nusikalstamumas toliau kelia grėsmę saugumui ES ir visame regione. Vadovaudamasi ankstesnėmis Europos Vadovų Tarybos ir Tarybos išvadomis, Taryba pakartoja, kad svarbu toliau stiprinti bendradarbiavimą **kovos su terorizmu** klausimais su Turkija ir Vakarų Balkanais, visų pirma kiek tai susiję su kova su užsienio teroristais kovotojais ir terorizmo finansavimu, radikalizacijos prevencija ir kova su ja, sustiprinta pasienio kontrole ir kova su neteisėta prekyba šaunamaisiais ir lengvaisiais ginklais. Nors operatyvinis bendradarbiavimas tapo intensyvesnis, vis dar reikalingos tolesnės pastangos ir svarūs rezultatai **kovojant su organizuotu nusikalstamumu**. Taryba primena ES paramą, teikiamą visų pirma pasitelkiant regioninio bendradarbiavimo mechanizmus ir iniciatyvas, taip pat koordinuojant veiklą įgyvendinant integruojamąjį vidaus saugumo valdymą, ir pakartotinai ragina partneres toliau stiprinti teises ir operatyvines priemones visose šiose srityse ir užtikrinti jų vykdymą.

11. Taryba giria Turkiją ir Vakarų Balkanus už jų pastangas ir nuolatinį konstruktyvų bendradarbiavimą **migracijos** klausimu – pasiekti rezultatai yra akivaizdūs. Taryba pakartoja, kad reikia toliau įgyvendinti ES ir Turkijos pareiškimą ir toliau teikti paramą partnerėms Vakarų Balkanų maršrute. Reikia imtis tolesnių veiksmų siekiant užtikrinti pakankamus administracinius ir vykdymo užtikrinimo gebėjimus sprendžiant migracijos problemas, įskaitant kovą su neteisėtu migrantų gabenimu. Taryba primena Sąjungos įsipareigojimą remtis jau pasiektais rezultatais ir toliau teikti finansinę paramą ir techninę pagalbą bendradarbiavimui šioje srityje stiprinti, be kita ko, pagal ES pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonę. Taryba palankiai vertina tai, kad užbaigtos derybos dėl susitarimų dėl statuso su penkiais regiono partneriais – jais sudaromos sąlygos dislokuoti Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgas.
12. Taryba ir toliau akcentuoja **strateginės komunikacijos** svarbą, įskaitant partnerių atsparumo dezinformacijai stiprinimą. Taryba pabrėžia visų partnerių atsakomybę aiškiai informuoti apie plėtros naudą ir iš jos kylančias pareigas, taip pat apie savo pačių įsipareigojimą gerbti ES vertybes ir vykdyti atitinkamas būtinas reformas. Tebėra labai svarbi nuolatinė ES ir jos valstybių narių veikla, be kita ko, siekiant vykdyti veiksmingesnę strateginės komunikacijos politiką, orientuotą tiek į partnerius, tiek į ES piliečius, visų pirma pasitelkiant Strateginės komunikacijos Vakarų Balkanuose darbo grupę.
13. Taryba primena nuolatinę svarią **ES finansinę paramą ir techninę pagalbą** plėtros procesui ir stabilizacijos bei asociacijos procesui, visų pirma taikant Pasirengimo narystei pagalbos priemonę (PNPP). Daugiausia dėmesio ir toliau turėtų būti skiriama svarbiausioms prioritetinėms sritims, taip pat didesnei finansinės paramos ir bendros partnerių padarytos pažangos bei jų pasiektų rezultatų įgyvendinant pasirengimo narystei strategiją darnai. Šiuo atžvilgiu Taryba primena dalinio bendro požiūrio dėl PNPP III dokumente išdėstytą savo poziciją kurioje pateikiami paramos diferencijavimo pagal veiklos rezultatus ir paramos teisingą dalį principai.
14. Taryba primena, kad svarbu įgyvendinti **Sofijos prioritetų darbotvarkę**. Ji atkreipia dėmesį į Komisijos parengtą **Strategijos dėl Vakarų Balkanų** ir Sofijos prioritetų darbotvarkės įgyvendinimo ataskaitą, palankiai vertina padarytą pažangą ir ragina tęsti įgyvendinimą.



## PLÉTRA

### JUODKALNIJA

15. Taryba palankiai vertina **bendrą pažangą**, padarytą stojimo derybose su Juodkalnija – iki šiol atidaryti 32 derybų skyriai iš 35, o 3 skyriai yra preliminariai uždaryti. Atliktas svarbus darbas daugelį sričių suderinant su *acquis*. Tačiau užbaigus kurti institucinę sistemą ir turint iš esmės veikiančią teisinę sistemą, dabar itin svarbu, kad visa teisinės valstybės sistema teiktų apčiuopiamesnių rezultatų ir užtikrintų svaresnių bei tvaresnių pasiekimų. Visų pirma Taryba pabrėžia, kad pažanga teisinės valstybės ir pagrindinių teisių skyrių srityse, kaip nustatyta derybų programoje, ir toliau yra lemiamas veiksnys ir nuo jos priklausys bendras stojimo derybų tempas. Todėl Juodkalnija dabar turi iniciatyviau spartinti ir stiprinti pastangas vykdyti reformas – visų pirma tokiose svarbiose srityse kaip žiniasklaidos laisvė, kova su korupcija ir kova su prekyba žmonėmis, – kad įvykdytų 23 ir 24 skyrių tarpinius kriterijus. Tik tuomet, kai bus įgyvendinti nustatyti kriterijai, ES galės nustatyti teisinės valstybės reikalavimus, kaip derybų skyriaus uždarymo kriterijus, kuriuos Juodkalnija turės atitikti iki šių skyrių uždarymo.

16. Taryba primygtinai ragina Juodkalniją parodyti ryžtingą politinę valią ir dėti dideles papildomas pastangas **kovoje su korupcija** ir **organizuotu nusikalstamumu**, pinigų plovimu ir prekyba žmonėmis, be kita ko, veiksmingai vykdant tyrimus, baudžiamąjį persekiojimą ir priimant galutinius apkaltinamuosius nuosprendžius, ir daryti pažangą nusikalstamu būdu įgyto turto arešto ir konfiskavimo klausimu. Taip pat reikia baudžiamosios teisenos priemonėmis užtikrinti tvirtą atsaką į aukšto lygio korupciją. Taryba ragina Juodkalniją užtikrinti saugią aplinką, kuri būtų palanki **saviraiškos laisvei** ir žiniasklaidos nepriklausomumui, be kita ko, aktyviau dėdamos pastangas iširti išpuolių prieš žurnalistus atvejus ir išsiaiškinti jų kaltininkus – tai yra svarbus prioritetas. Itin svarbu užtikrinti nacionalinio visuomeninio transliuotojo nepriklausomumą ir sukurti veiksmingą savireguliacijos mechanizmą, apimančią visus žiniasklaidos organus. Taryba pabrėžia, jog tikisi, kad visos atitinkamos institucijos ir subjektai prisiims tvirtą politinį įsipareigojimą ir aktyviai dalyvaus įgyvendinant visus šiuos siekius. Taip pat reikia imtis tolesnių veiksmų tęsiant **viešojo administravimo reformą** ir stiprinant administracinę pajėgumą bei institucijų, visų pirma teisminių institucijų, nepriklausomumą.
17. Taryba pabrėžia, kad **rinkimų reforma** tebėra gyvybiškai svarbi norint atkurti rinkėjų pasitikėjimą, ir tikisi, kad visos šalys prisiims atsakomybę ir vėl užmegs konstruktyvų ir įtraukų **politinį dialogą parlamente**, taip pat vykdant laikinojo parlamentinio komiteto, kuriam pavesta rinkimų ir kitų teisės aktų reforma, veiklą, be kita ko, siekiant prisidėti prie šalies stojimo proceso.
18. **Ekonomikos reformų** klausimu Taryba teigiamai pažymi, kad ekonomika toliau sparčiai augo. Atsižvelgdama į Ekonominio ir finansinio dialogo bendras išvadas, Taryba ragina Juodkalniją mažinti bendrosios valstybės skolos ir BVP santykį, stiprinti fiskalinį valdymą, išspręsti likusių neveiksnių paskolų klausimą, gerinti reglamentavimo aplinką, parengti išsamią nuolatinio neoficialios ekonomikos vertinimo ir mažinimo strategiją, priimti ir įgyvendinti naują teisės aktų sistemą viešųjų pirkimų, viešojo ir privačiojo sektorių partnerysčių ir koncesijų srityje, taip pat didinti dalyvavimą darbo rinkoje.

19. Taryba itin palankiai vertina Juodkalnijos toliau atliekamą konstruktyvų ir teigiamą vaidmenį toliau plėtojant **regioninį bendradarbiavimą** ir stiprinant **gerus kaimyninius santykius**.
20. Taryba ir toliau labai gerai vertina nuoseklų Juodkalnijos bendradarbiavimą užsienio politikos klausimais, visų pirma nuolatinį visapusišką pozicijų derinimą su **ES bendra užsienio ir saugumo politika**. Be to, ji palankiai vertina Juodkalnijos nuolatinį aktyvų dalyvavimą pagal **bendrą saugumo ir gynybos politiką** vykdomose misijose ir operacijose.

## SERBIJA

21. Taryba palankiai vertina **bendrą pažangą**, padarytą stojimo derybose – iki šiol atidaryta [16] derybų skyrių iš 35, o 2 skyriai yra preliminariai uždaryti. Serbija toliau dirbo siekdama suderinti savo teisės aktus su *acquis* įvairiose srityse. Tačiau Taryba pabrėžia, kad pažanga dėl teisinės valstybės ir pagrindinių teisių skyrių, taip pat Serbijos santykių su Kosovu normalizavimo srityje, kaip nustatyta derybų programoje, ir toliau yra lemiamas veiksnys ir nuo jo priklausys bendras stojimo derybų tempas. Itin svarbu, kad 23 ir 24 skyrių tarpiniai kriterijai būtų įvykdyti, ir tuo turėtų būti toliau remiamasi vykdant būsimas reformas, kurios užtikrintų svarius rezultatus.
22. Pažymėdama, kad integracija į ES ir toliau yra strateginis Serbijos tikslas, Taryba ragina Serbijos institucijas ryžtingai įsipareigoti puoselėti **europines vertybes** ir jas propaguoti, ir primena, kad Serbijos vyriausybė turi aktyviau ir akivaizdžiau tai perteikti viešuosiuose debatuose.
23. Taryba primygtinai ragina Serbiją sutelkti itin daug dėmesio pastangoms vykdyti reformas bei tas pastangas gerokai paspartinti ir pasiekti konkrečių ir apčiuopiamų rezultatų svarbiose srityse, itin daug dėmesio skiriant **teisinei valstybei**.

- Ypatingą dėmesį vis dar reikia skirti **teisminių institucijų** nepriklausomumui ir bendram veiksmingumui, be kita ko, pasitelkiant vykdomą konstitucinę reformą, ir veiksmingam reformos įgyvendinimui šioje srityje. Serbija turi pasiekti apčiuopiamų rezultatų ir tvarius veiklos rodiklius veiksmingo tyrimų vykdymo, baudžiamojo persekiojimo ir galutinių apkaltinamųjų nuosprendžių srityje, visų pirma kiek tai susiję su **kova su korupcija, organizuotu nusikalstamumu ir pinigų plovimu**.
- Didelį nerimą tebekelia pažangos trūkumas **saviraiškos laisvės** srityje. Taryba ragina Serbiją skubiai garantuoti saugią aplinką, kuri būtų palanki netrukdomam naudojimuisi saviraiškos laisve, ir žiniasklaidos nepriklausomumą, be kita ko, dedant daugiau pastangų iširti išpuolių prieš žurnalistus atvejus. Taryba atkreipia dėmesį į pažangą, pasiektą rengiant žiniasklaidos strategiją, tačiau ragina Serbiją ją priimti ir veiksmingai įgyvendinti prioriteto tvarka užtikrinant skaidrumą ir įtraukumą.
- Serbija turi toliau itin daug dėmesio skirti tam, kad būtų visapusiškai gerbiamos **pagrindinės teisės**, įskaitant pažeidžiamiausių grupių apsaugą, taip pat kad būtų laikomasi nediskriminavimo principu grindžiamo požiūrio į tautines mažumas visoje Serbijoje, visų pirma tokiose srityse kaip švietimas, mažumų kalbų vartojimas, galimybės naudotis žiniasklaidos priemonėmis ir galimybės atlikti religines apeigas mažumų kalbomis. Išlieka svarbu, kad tinkamai veiktų nacionalinių mažumų tarybos. Neapykantos kurstymo, bauginimo ir išpuolių atvejai turėtų būti nagrinėjami greitai ir ryžtingai. Taryba dar kartą ragina veiksmingai įgyvendinti atitinkamus strateginius dokumentus.
- Be to, turi būti didinamas skaidrumas, teisėkūros kokybė, įtraukumas ir stiprinami realūs **visų šalių debatai**, be kita ko, skatinant pilietinei visuomenei palankią aplinką. Neatidėliojant turi būti daroma tolesnė pažanga nepriklausomų organų ir demokratinių institucijų tinkamo veikimo srityje, įskaitant parlamentinę priežiūrą.
- Taryba pabrėžia, kad artėjant kitiems rinkimams pakankamai iš anksto ir pirmumo tvarka turi būti įgyvendintos ankstesnės tarptautinių **rinkimų** stebėtojų rekomendacijos.
- Taryba ir toliau akcentuoja, kad svarbu šalies viduje nagrinėti **karo nusikaltimų** bylas ir visapusiškai bendradarbiauti su Tarptautiniu baudžiamųjų tribunolų likusių funkcijų mechanizmu, įskaitant visišką jų nutarimų ir sprendimų priėmimą ir įgyvendinimą. Reikėtų užkirsti kelią karo nusikaltėlių šlovinimui.

24. Kalbant apie **ekonomines reformas**, Taryba teigiamai vertina nuolat daromą pažangą. Atsižvelgdama į Ekonominio ir finansinio dialogo bendras išvadas Taryba ragina Serbiją toliau dėti pastangas didinti konkurencingumą ir ilgalaikį bei įtraukų augimą įgyvendinant struktūrines reformas, visų pirma energetikos sektoriuje, stiprinant darbo rinką ir didinant skaidrumą ir nuspėjamumą reglamentavimo aplinkoje. Be to, Taryba pabrėžia, kad Serbija turi suderinti savo prekybos ir energetikos politiką su ES *acquis*, visų pirma su dujų rinka ir „Gastrans“ projektu.
25. Taryba pakartoja, kad Serbija, laikydamasi derybų programos, turi įvykdyti savo įsipareigojimą ir palaipsniui užtikrinti darną su **ES bendra užsienio ir saugumo politika**, be to, pirmumo tvarka imtis veiksmų pakeisti negatyvias tendencijas.
26. Taryba palankiai vertina Serbijos nuolatinį aktyvų dalyvavimą pagal **bendrą saugumo ir gynybos politiką** vykdomose misijose ir operacijose.
27. Taryba taip pat pakartoja raginimą Serbijai palaipsniui užtikrinti darną su **ES bendra vizų politika** ir susilaikyti nuo veiksmų, kuriais toliau nuo jos nukrypstama.
28. Kalbant apie **ES remiamą dialogą** su Priština, Belgradas turi toliau dėti dideles pastangas ir prisidėti prie palankios aplinkos kūrimo, taip pat susilaikyti nuo bet kokių veiksmų, kurie gali būti laikomi provokacija. Taryba pabrėžia, kad dabartinė padėtis nėra tvari. Labai svarbu, kad dialogas būtų kuo greičiau atnaujintas. Visapusiškas teisiškai privalomas susitarimas turi apimti visus neišspręstus klausimus pagal tarptautinę teisę ir ES *acquis* ir prisidėti prie regioninio stabilumo. Labai svarbu, kad padedant vyriausiajam įgaliotiniui būtų nedelsiant sudarytas toks susitarimas, kad Serbija ir Kosovas atitinkamai galėtų daryti pažangą siekdami priartėti prie Europos.

Taryba pakartoja, kad reikia įgyvendinti visus ankstesnius susitarimus, sudarytus vykdant ES remiamą dialogą. Šiuo atžvilgiu Taryba palankiai vertina tolesnį Teisingumo susitarimo konsolidavimą ir visapusišką telekomunikacijų susitarimo įgyvendinimą.

Tačiau Taryba apgailestauja, kad nepadaryta jokios pažangos vykdant ilgalaikį įsipareigojimą įgyvendinti ankstesnius dialogo susitarimus, įskaitant Kosovo savivaldybių, kuriose daugiausia gyvena serbai, asociacijos ir (arba) bendrijos statuto projekto rengimą, visapusišką integruoto sienų valdymo (ISV) susitarimo įgyvendinimą ir ryžtingai įgyvendinti energetikos susitarimą. Taryba taip pat apgailestauja, kad nepaisant to, kad užbaigti Mitrovicos tilto renovacijos darbai, juo dar negali naudotis visi eismo dalyviai.

29. Taryba palankiai vertina Serbijos nuolatinį dalyvavimą keliuose **regioninio bendradarbiavimo** iniciatyvose ir ragina Serbiją ir toliau nuosekliai stengtis stiprinti **gerus kaimyninius santykius**.

## TURKIJA

30. Taryba dar kartą patvirtina teikianti didelę svarbą ES santykiams su viena iš svarbiausių partnerių – Turkija. Ji ir toliau yra pasiryžusi palaikyti atvirą ir nuoširdų dialogą, spręsti bendrus iššūkius ir bendradarbiauti tokiose itin svarbiose bendro intereso srityse kaip migracija, kova su terorizmu, ekonomika ir prekyba. 2019 m. kovo mėn., po ketverių metų, įvykęs ES ir Turkijos asociacijos tarybos susitikimas buvo puiki galimybė apžvelgti ES ir Turkijos santykius.

31. Taryba teigiamai vertina didžiules Turkijos dedamas pastangas priimti beveik 4 milijonus pabėgėlių ir rūpintis jų poreikiais. Abiem pusėms yra aktualu ir toliau bus itin svarbu, kad būtų ir toliau įgyvendinamas **ES ir Turkijos pareiškimas**, kuriuo mažinamas neteisėto ir pavojingo sienos kirtimo atvejų skaičius ir išsaugomos gyvybės Egėjo jūroje, siekiant sustabdyti neteisėtą migraciją. Prioritetu išlieka sustiprintas bendrų sienų su ES valdymas. Tol, kol visų valstybių narių atžvilgiu ES ir Turkijos readmisijos susitarimas nėra visapusiškai ir veiksmingai įgyvendintas, turėtų būti tinkamai įgyvendinami galiojantys dvišaliai readmisijos susitarimai ir panašių susitarimų su ES valstybėmis narėmis bei kartu su jomis nustatytų priemonių nuostatos. Bendradarbiavimas teisingumo ir vidaus reikalų srityje su visomis ES valstybėmis narėmis tebėra labai svarbus.
32. Primindama savo 2016 m. liepos mėn. išvadas, kuriose griežtai pasmerkė liepos 15 d. bandymą surengti valstybės perversmą ir pareiškė solidarumą su Turkijos žmonėmis bei visišką paramą Turkijos demokratinėms institucijoms, Taryba dar kartą išreiškė didelį susirūpinimą dėl neproporcingo priemonių, kurių valdžios institucijos ėmėsi po šio bandymo, masto ir aprėpties. Taryba su dideliu susirūpinimu atkreipia dėmesį į tai, kad kai kurios iš šių priemonių faktiškai tebėra taikomos, net atšaukus nepaprastąją padėtį. Taryba primena tarptautinius standartus ir prievoles, kuriuos Turkija yra pripažinusi ir kurių įsipareigojo laikytis. Taryba ragina Turkiją skubiai pakeisti visas šias neigiamas tendencijas.

33. Tarybą ypač jaudina tebesitęsiantis ir itin didelį susirūpinimą keliantis **teisinės valstybės** ir **pagrindinių teisių**, įskaitant saviraiškos laisvę, padėties blogėjimas. Negali būti toleruojama nei vis prastėjanti padėtis teisminių institucijų nepriklausomumo ir veikimo srityje, nei tebevykdomi apribojimai, sulaikymai, įkalinimai ir kitos priemonės, nukreiptos prieš žurnalistus, akademinės bendruomenės atstovus, politinių partijų narius, įskaitant parlamento narius, žmogaus teisių gynėjus, socialinių tinklų naudotojus ir kitus asmenis, kurie naudojami savo pagrindinėmis teisėmis ir laisvėmis. Didelį susirūpinimą kelia pastarojo meto teismo procesai, kuriais siekta kovoti su teisėta ir teisine pilietinės visuomenės organizacijų narių veikla. Turkija turi skubiai ir veiksmingai įveikti šiuos neigiamus pokyčius ir išspręsti daug kitų rimtų trūkumų ir spręstinių klausimų, nustatytų Komisijos ataskaitoje. Taryba su pasitenkinimu atkreipia dėmesį į tai, kad vėl sušaukta Reformų veiksmų grupė ir pažymi, kad priimta teisingumo reformos strategija; toliau Turkija turi imtis susijusių ryžtingų ir konkrečių veiksmų savo įsipareigojimams įgyvendinti ir aiškiems bei apčiuopiamiems rezultatams pristatyti. Turkija taip pat turėtų suaktyvinti savo bendradarbiavimą su Europos Taryba ir jos atitinkamais organais bei institucijomis, laikytis jų pagrindinių rekomendacijų ir įgyvendinti visus Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimus laikantis EŽTK 46 straipsnio. Taryba primena, kad naujausias Turkijos Konstitucijos pakeitimus, kuriais nustatyta nauja prezidentinė sistema, kritiškai įvertino Venecijos komisija ir jais panaikinta daugelis ankstesnių kontrolę ir pusiausvyrą užtikrinančių mechanizmų, tuo keliant grėsmę valdžių padalijimui. Taryba primena, jog labai svarbu, kad **rinkimai** būtų laisvi, sąžiningi ir skaidrūs. Taryba palankiai vertina aktyvų rinkėjų dalyvavimą 2019 m. kovo mėn. vietos savivaldos rinkimuose, tačiau taip pat išreiškia didelį susirūpinimą dėl rinkimų proceso teisėtumo bei sąžiningumo, ypač atsižvelgiant į pastarojo meto Aukščiausiosios rinkimų tarybos sprendimus.
34. Kalbant apie **ekonomines reformas**, Taryba atkreipia dėmesį į lėtėjančią ekonominę veiklą, ir išreiškia didesnę susirūpinimą dėl šalies rinkos ekonomikos veikimo. Atsižvelgdama į Ekonominio ir finansinio dialogo bendras išvadas Taryba ragina Turkiją didinti fiskalinį skaidrumą ir patikimumą, panaikinti priemones, kuriomis varžomas laisvas užsienio kapitalo judėjimas, sumažinti valstybės įtaką nustatant kainas ir gerinti verslo aplinką, be kita ko, stiprinant teisinę valstybę. Turėtų būti pašalintos kliūtys prekybai ir kiti lygiaverčiai veiksniai, kurie neatitinka ES ir Turkijos muitų sąjungos reikalavimų, įskaitant viešųjų pirkimų sritį.



35. Taryba ir toliau tikisi, kad Turkija įsipareigos vienareikšmiškai siekti **gerų santykių su kaimyninėmis šalimis**, laikytis tarptautinių susitarimų ir taikiai spręsti ginčus, o prireikus kreiptis į Tarptautinį Teisingumo Teismą. Taryba primena ir patvirtina ankstesnes Tarybos ir Europos Vadovų Tarybos išvadas, įskaitant 2018 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas, kuriose griežtai pasmerkti Turkijos nuolat vykdomi neteisėti veiksmai rytinėje Viduržemio jūros dalyje ir Egėjo jūroje. Taryba pareiškia didelį susirūpinimą dėl šiuo metu Turkijos vykdomos neteisėtos grėžimo veiklos rytinėje Viduržemio jūros dalyje ir apgailestauja dėl to, kad Turkija dar nesureagavo į pakartotinius Europos Sąjungos raginimus nutraukti tokią veiklą. Taryba pabrėžia didelį tiesioginį neigiamą tokios neteisėtos veiklos poveikį įvairiems ES ir Turkijos santykių aspektams. Taryba ragina Turkiją elgtis santūriai, gerbti suverenias Kipro teises ir susilaikyti nuo tokių veiksmų. ES įdėmiai stebės pokyčius ir yra pasirengusi tinkamai reaguoti, visapusiškai solidarizuodamasi su Kipru. Taryba prašo Komisijos ir Europos išorės veikslių tarnybos nedelsiant pateikti pasiūlymų dėl atitinkamų priemonių.

Be to, Taryba, kaip nurodyta jos 2006 m. gruodžio 11 d. ir 2018 m. birželio 26 d. išvadose, vėliau patvirtintose Europos Vadovų Tarybos, taip pat 2005 m. rugsėjo 21 d. deklaracijoje, ragina Turkiją įgyvendinti savo pagal derybų programą prisiimtus įsipareigojimus, įskaitant įsipareigojimą visapusiškai ir nediskriminuojant įgyvendinti asociacijos susitarimo papildomą protokolą visų valstybių narių atžvilgiu. Taryba pakartoja, kad visų valstybių narių pripažinimas yra būtinas. Turkija turi vengti grėsmės kėlimo, nesiimti veiksmų, kuriais būtų kenkiama geriems kaimyniniams santykiams, normalizuoti savo santykius su Kipro Respublika ir gerbti visų ES valstybių narių suverenumą jų teritoriniuose vandenyse ir oro erdvėje, taip pat visas jų suverenias teises, įskaitant, *inter alia*, teisę tirti ir naudoti gamtos išteklius, pagal ES ir tarptautinę teisę, įskaitant Jungtinių Tautų jūrų teisės konvenciją (UNCLOS). ES ir toliau yra visiškai įsipareigojusi, kad Kipro problema būtų visapusiškai išspręsta. Šiuo atžvilgiu Taryba primena, kad tebėra itin svarbu, kad Turkija įsipareigotų ir padėtų ieškoti tokio sprendimo, įskaitant šios problemos išorės aspektus, JT sistemoje pagal atitinkamas JT ST rezoliucijas ir laikantis principų, kuriais grindžiama ES, ir ES *acquis*.

36. Taryba pakartoja savo raginimą Turkijai palaiapsniui užtikrinti darną su **ES bendra užsienio ir saugumo politika** ir pirmumo tvarka imtis veiksmų užkirsti kelią nuolatinei neigiamai tendencijai, taip pat primena savo poziciją dėl valstybių narių stojimo į tarptautines organizacijas.
37. Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Turkija ir toliau vis labiau tolsta nuo Europos Sąjungos. Primindama 2018 m. birželio 26 d. išvadas, Taryba pažymi, kad iš esmės todėl derybos dėl Turkijos įstojimo į ES ir sustojo, o galimybė atidaryti ar uždaryti tolesnius skyrius yra nesvarstyta, taip pat nenumatyta vykdyti jokio tolesnio darbo siekiant ES ir Turkijos muitų sąjungos modernizavimo.

## **STABILIZACIJOS IR ASOCIACIJOS PROCESAS**

### **ŠIAURĖS MAKEDONIJOS RESPUBLIKA**

38. Patvirtindama 2018 m. birželio 26 d. išvadas Taryba labai palankiai vertina istorinį precedento neturintį Prespos susitarimą bei Sutartį dėl gerų kaimyninių santykių su Bulgarija ir atidžiai susipažino su Komisijos rekomendacija pradėti stojimo derybas su Šiaurės Makedonijos Respublika remiantis teigiamu jos padarytos pažangos įvertinimu ir Tarybos nustatytų sąlygų įvykdymu. Atsižvelgdama į tai, kad turima nedaug laiko, o klausimas yra svarbus, Taryba vėl svarstys šį klausimą, kad kuo greičiau ir ne vėliau kaip 2019 m. spalio mėn. būtų pasiektas aiškus esminis sprendimas.

### **ALBANIJA**

39. Patvirtindama 2018 m. birželio 26 d. išvadas Taryba atidžiai susipažino su Komisijos rekomendacija pradėti stojimo derybas su Albanija remiantis teigiamu jos padarytos pažangos įvertinimu ir Tarybos nustatytų sąlygų įvykdymu. Atsižvelgdama į tai, kad turima nedaug laiko, o klausimas yra svarbus, Taryba vėl svarstys šį klausimą, kad kuo greičiau ir ne vėliau kaip 2019 m. spalio mėn. būtų pasiektas aiškus esminis sprendimas.

## BOSNIJA IR HERCEGOVINA

40. Taryba atkreipia dėmesį į **Komisijos nuomonę** dėl Bosnijos ir Hercegovinos paraiškos dėl narystės ES. Taryba toliau atidžiai nagrinės šį dokumentą ir vėliau šiais metais vėl svarstys šį klausimą. Taryba ragina Bosniją ir Hercegoviną nedelsiant suformuoti vyriausybę, kad būtų galima vykdyti būtinas reformas. Dėl partijų politikos ir nenoro siekti kompromiso neturėtų būti užkertamas kelias Bosnijos ir Hercegovinos piliečių teisėtiems siekiams priartėti prie Europos Sąjungos.

## KOSOVAS

41. Taryba pakartoja, kad svarbu toliau **įgyvendinti Stabilizacijos ir asociacijos susitarimą** (SAS) su Kosovu. Šiuo vien tik su ES sudaromu susitarimu, kuriuo nedaromas poveikis valstybių narių pozicijoms dėl statuso, nustatomas ES ir Kosovo sutartinis pagrindas. Juo Kosovui suteikiama galimybė daryti tvarią pažangą ir gerinti santykius su Sąjunga vadovaujantis šio regiono europine perspektyva, taip pat kuriamos prekybos ir investicijų galimybės. Taryba pripažįsta pažangą, padarytą įgyvendinant Europos reformų darbotvarkę, ir ragina skubiai įgyvendinti likusias priemones. Be to, ji ragina visus politinius veikėjus nedelsiant vėl sutelkti dėmesį į reformas ir daryti pažangą įgyvendinant Europos darbotvarkę, siekiant naudoti gyventojams.
42. Taryba labai apgailestauja dėl to, kad 2018 m. lapkričio mėn. vyriausybė, pažeisdama pagal Vidurio Europos laisvosios prekybos susitarimą (VELPS) prisiimtus įsipareigojimus ir SAS principus, priėmė sprendimus vienašališkai iki 100 % padidinti importui iš Serbijos ir Bosnijos ir Hercegovinos taikomą tarifą ir nustatyti netarifines kliūtis. Taryba pakartoja, kad šie sprendimai kenkia regioniniam bendradarbiavimui, įskaitant regioninę ekonominę erdvę, ir turi būti nedelsiant panaikinti.

43. Taryba palankiai vertina tai, kad priimti svarbūs teisės aktai **teisinės valstybės ir viešojo administravimo reformos** srityse, ir primygtinai ragina Kosovą veiksmingai įgyvendinti šiuos teisės aktus.
44. Reikia ryžtingai kovoti su **korupcija ir organizuotu nusikalstamumu**. Taryba tebėra susirūpinusi dėl politinio kišimosi ir ne nuopelnais grindžiamo įdarbinimo, ir apgailestauja, kad į oficialius postus skiriami asmenys, nuteisti už karo nusikaltimus, o tai prieštarauja Europos vertybėms.
45. Taryba pakartoja, kad svarbu pašalinti įsisenėjusius Kosovo **rinkimų proceso** trūkumus, remiantis ankstesnių ES rinkimų stebėjimo misijų rekomendacijomis. 2019 m. gegužės 19 d. vykę neeiliniai mero rinkimai parodė, kad vis dar yra trūkumų, įskaitant priešrinkiminę veiklą, kuri riboja visiškai demokratinio dalyvavimo rinkimuose galimybę.
46. Taryba su susirūpinimu pažymi, kad dėl bendros padėties Kosovo šiaurinėje dalyje toliau kyla ypatingų iššūkių, susijusių su organizuotu nusikalstamumu, korupcija ir saviraiškos laisve.
47. **Žmogaus teisės** turi būti veiksmingiau propaguojamos ir apsaugotos visame Kosove, be kita ko, turi būti užtikrinta visapusiška kultūros ir religinio paveldo apsauga. Turėtų būti sprendžiami mažumoms priklausančių asmenų ir romų įtraukties ir apsaugos klausimai, be kita ko, dedant papildomas pastangas įgyvendinti esamą teisinę sistemą, užtikrinti saugią aplinką ir apsaugoti tų asmenų nuosavybės teises, taip pat turi būti stiprinama socialinė sanglauda.
48. Taryba atkreipia dėmesį į tolesnę pažangą, padarytą **kovojant su radikalizacija, ekstremizmu ir terorizmu**. Reikia papildomų pastangų kovojant su teroristų finansavimu, taip pat užtikrinant reabilitaciją ir reintegraciją. Šiame kontekste Taryba visų pirma pabrėžia, kad reikalingas veiksmingas ir intensyvus regioninis ir tarptautinis bendradarbiavimas, be kita ko, su Europolu ir Eurojustu, visapusiškai atsižvelgiant į jų reglamentavimą ir nedarant poveikio valstybių narių pozicijoms dėl statuso.

49. Atsižvelgdama į Ekonominio ir finansinio dialogo bendras išvadas, Taryba ragina Kosovą imtis reikiamų priemonių, kad būtų laikomasi fiskalinių taisyklių, dėti daugiau pastangų kovojant su neoficialia ekonomika, aktyviai spręsti aukšto nedarbo, visų pirma jaunimo ir moterų nedarbo, lygio problemą, daugiau investuoti į švietimą, taip pat išnaudoti atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos taupymo galimybes.
50. Taryba primygtinai ragina Kosovą nuolat dalyvauti specialiųjų bylų tyrimo skyriaus veikloje, visapusiškai laikantis savo tarptautinių įsipareigojimų ir nacionalinės teisinės tvarkos, ir tam, kad jis pademonstruotų tikras pastangas užtikrinti teisinę valstybę, pagrindines laisves, teisingumą ir susitaikymą. Galiojanti teisinė sistema sudaro sąlygas tinkamai ištirti visus įtariamus karo nusikaltimus ir patraukti už juos baudžiamojon atsakomybėn.
51. Taryba primygtinai ragina Kosovą toliau glaudžiai ir veiksmingai bendradarbiauti su Europos Sąjungos teisinės valstybės misija (EULEX). Visų pirma Taryba tikisi, kad bus imamasi tinkamų tolesnių veiksmų, susijusių su baudžiamosiomis / civilinėmis bylomis, kurias EULEX perduoda Kosovo kompetentingoms teisminėms institucijoms.
52. Kalbant apie **ES remiamą dialogą** su Belgradu, Priština turi toliau dėti dideles pastangas ir prisidėti prie palankios aplinkos kūrimo, taip pat susilaikyti nuo bet kokių veiksmų, kurie gali būti laikomi provokacija. Taryba pabrėžia, kad dabartinė padėtis nėra tvari. Labai svarbu, kad dialogas būtų kuo greičiau atnaujintas. Visapusiškas teisiškai privalomas susitarimas turi apimti visus neišspręstus klausimus pagal tarptautinę teisę ir ES *acquis* ir prisidėti prie regioninio stabilumo. Labai svarbu, kad padedant vyriausiajam įgaliotiniui būtų nedelsiant sudarytas toks susitarimas, kad Kosovas ir Serbija atitinkamai galėtų daryti pažangą siekdami priartėti prie Europos.

Taryba pakartoja, kad reikia įgyvendinti visus ankstesnius susitarimus, sudarytus vykdant ES remiamą dialogą. Šiuo atžvilgiu Taryba palankiai vertina tolesnį Teisingumo susitarimo konsolidavimą ir visapusišką telekomunikacijų susitarimo įgyvendinimą.

Tačiau Taryba apgailestauja, kad nepadaryta jokios pažangos vykdant ilgalaikį įsipareigojimą įgyvendinti ankstesnius dialogo susitarimus, įskaitant Kosovo savivaldybių, kuriose daugiausia gyvena serbai, asociacijos ir (arba) bendrijos statuto projekto rengimą, visapusišką integruoto sienų valdymo (ISV) susitarimo įgyvendinimą ir ryžtingai įgyvendinti energetikos susitarimą. Taryba taip pat apgailestauja, kad nepaisant to, kad užbaigti Mitrovicos tilto renovacijos darbai, juo dar negali naudotis visi eismo dalyviai.

53. Taryba primena, kad pažanga normalizuojant santykius su Serbija yra esminis SAS principas ir ES ir Kosovo santykių bei bendradarbiavimo plėtojimo pagrindas.
54. Taryba pripažįsta **vizų režimo liberalizavimo** Kosovo piliečiams svarbą. 2016 m. gegužės mėn. Komisija pateikė oficialų pasiūlymą perkelti Kosovą į šalių, kurių piliečiams taikomas bevizis režimas Šengeno erdvėje, sąrašą, o 2018 m. liepos mėn. – ataskaitą dėl likusių kriterijų atitikimo. 2019 m. kovo mėn. Europos Parlamentas per pirmąjį svarstymą pritarė Komisijos pasiūlymui. Sprendimas dėl pasiūlymo šiuo metu svarstomas Taryboje.

---